

Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток" включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління (Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.11.2014 № 1279)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

№ 1, 2014

[Назад](#)[Головна](#)

УДК 351.9 : 351.86 (477)

М. В. Сіцінська,
к. держ. упр., докторант кафедри державного управління і менеджменту
Національної академії державного управління при Президентові України

ГОМАДСЬКА РАДА: ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

М. Sitsinska,
doctoral student in public administration and management
National academy of public administration the President of Ukraine

THE PUBLIC COUNCIL: THE PECULIARITIES OF ITS ACTIVITIES IN THE SECTOR OF SECURITY AND DEFENSE OF UKRAINE

У статті розглянуто питання сутності громадських рад та особливості їх діяльності в секторі безпеки і оборони України. Визначені основні заходи забезпечення ефективного функціонування системи громадських рад при складових сектору безпеки і оборони.

In the article the problems of the essence of public councils and peculiarities of their activity in the sectors of security and defense of Ukraine. The basic measures to ensure the effective functioning of the public councils of security sector and defense.

Ключові слова: громадська рада, громадський контроль, демократичний цивільний контроль, сектор безпеки і оборони.

Key words: public Council, public control, democratic civilian control, security and defense sectors.

Постановка проблеми. Сьогодні залучення громадян, інститутів громадянського суспільства до участі в процесі обговорення, розробки, експертизи, прийняття та здійснення політичних і державно-управлінських рішень, що стосуються суспільно значимих, групових та інших інтересів і потреб, реалізується органами влади не повною мірою, що є свідченням слабкості демократичних процесів. Тому, система влади в Україні залишається непрозорою та досить закритою і, по суті, ця непрозорість і закритість органів державної влади перетворилася в стримуючий фактор демократичного, соціально-економічного розвитку держави.

Тому, за цих обставин пошук нових підходів розвитку та підвищення ефективності демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони в державному управлінні є вкрай актуальним науковим завданням. Зазначені питання є, без перебільшення, питаннями національної безпеки держави.

Актуальність наукової публікації у сфері розвитку та підвищення ефективності демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони, зумовлена введенням в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 8 червня 2012 року "Про нову редакцію Стратегії національної безпеки України", що схвалено Указом Президента України від 8 червня 2012 року №389/2012, де пріоритетним напрямом розвитку демократичного цивільного контролю є удосконалення контролю за діяльністю сектору безпеки і оборони України через: участь у роботі громадських експертних рад при державних органах, що діють у сфері національної безпеки і оборони; громадської експертизи проєктів нормативно-правових актів та концептуальних документів з питань національної безпеки і оборони [9].

Прагнення до наукового осмислення того, що відбувається в державі, зокрема в секторі безпеки і оборони, у цілому має не тільки наукове значення, але й життєво необхідно для забезпечення прав людини та збереження стабільного розвитку держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Разом з тим у науковій літературі констатується невисокий рівень обізнаності науковців у питаннях діяльності громадських рад в органах влади. Особливо це стосується діяльності громадських рад в секторі безпеки і оборони. На даний час можна констатувати лише поодинокі спроби деяких дослідників та авторів, які розглядали окремі її аспекти.

Варто зауважити, що ця проблематика ще не знайшла адекватного за своєю практичною значущістю теоретичного осмислення і не є поширеною темою досліджень в галузі наук з державного управління в Україні. Таким чином, це свідчить про те, що проблеми удосконалення діяльності громадських рад в органах державної влади, зокрема в секторі безпеки і оборони на сьогодні ґрунтовно не досліджено та потребують системних наукових розробок.

Мета статті – розкрити сутність громадських рад та особливості їх діяльності в секторі безпеки і оборони України.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до статті 1 Конституції Україна є демократична держава. Характеристикою демократичного державного управління є залучення до процесу формування та реалізації державної політики громадськості. Це положення розвивається у статті 38 Конституції: "Громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами". Зазначимо, що однією з форм такої участі громадян є громадські ради.

Сьогодні в Україні одним із основних засобів громадського контролю, який потребує удосконалення є громадські ради при органах державної влади та місцевого самоврядування. Адаже, наразі вони мають більшою мірою декларативний характер, а рішення громадських рад носять рекомендаційний характер, тобто не є обов'язковими для посадових осіб органів державної влади.

Оскільки це процес новий, він потребує всебічного наукового вивчення та теоретичного обґрунтування.

В "Енциклопедичному словнику з державного управління", науковцями Л.І.Загайною та А.С.Крупник, розкрито термін громадські ради – як консультативно-дорадчі інституції, які утворюються при органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування з метою представництва громадськості та врахування їх інтересів у діяльності цих органів. Формалізація дій державної влади України щодо врахування громадської думки у забезпечення умов для більш широкої участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики згідно із ст.38 Конституції України почалася Указом Президента України від 31 липня 2004 р. № 854/2004. Організація діяльності Громадської ради прописана у Положенні про Громадську раду, ухваленому нею та затвердженому відповідними органами виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, в якому передбачені процедури внутрішньої організації діяльності Громадської ради, її взаємодії з відповідним органом влади та його структурними підрозділами, з організаціями громадянського суспільства та з громадянами відповідної території або сфери діяльності, прописано порядок урахування рекомендацій Громадської ради у нормативні акти України. Стимулом для підвищення уваги влади до Громадської ради є реалізація курсу України на прозорість і діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, соціальну спрямованість державно-управлінських рішень та викоренення корупції [1].

Сьогодні до основних проблем створення і діяльності громадських рад в Україні можна віднести:

- низький фаховий рівень членів громадських рад, а отже брак їх авторитету для органу влади;
- неналежне фінансове, матеріально-технічне та організаційне забезпечення громадських рад, що не дозволяє їм нормально виконувати свої функції;
- необов'язковість рішень громадських рад для державних органів, що приводить зазвичай до ігнорування цих рішень;
- обмеження доступу громадських рад до офіційних інформаційних джерел, що робить неможливою їхню участь в державному управлінні;
- некомпетентність працівників державних органів, їх необізнаність з можливостями й особливостями функціонування громадських рад;
- нестача працівників у державних органах для виконання функцій спілкування з громадськістю;
- неналежне планування діяльності рад, які не можуть працювати у звичному для органів влади режимі “сьогодні на вчора”;
- неготовність членів громадських рад узгоджувати між собою свої позиції на основі компромісу;
- низька прозорість діяльності самих громадських рад.

На нашу думку, громадські ради можна розглядати, як:

– елементи соціальної інфраструктури українського суспільства, головними завданнями яких є захист та реалізація прав і свобод, виявлення, задоволення та узгодження соціальних потреб та інтересів населення;

– специфічний вид громадського об'єднання, що займає проміжне положення між громадською структурою та формою безпосередньої участі громадян в державному управлінні. Саме до структури громадські ради наближені через їхню організаційно-функціональну визначеність та вбудованість у структуру влади, а до форми безпосередньої участі їх наближує відносно вільний характер утворення, відсутність правосуб'єктності та консультативно-дорадчий статус їхніх рішень.

На думку дослідника А.С.Крупника, саме громадські ради як інструмент демократизації може бути найбільш ефективним в умовах сучасної трансформації української суспільно-політичної системи, оскільки, з одного боку, дозволяє впорядкувати взаємозв'язки між владою і громадою, а з іншого – завдяки достатньо високому ступеню свободи забезпечує можливість постійного удосконалення форм і методів співпраці між ними [4].

Так, 3 листопада 2010 р. Кабінет Міністрів України ухвалив своєю постановою № 996 новий порядок створення громадських рад та проведення консультацій з громадськістю, зокрема затверджено “Типове положення про громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у м. Києві та Севастополі державній адміністрації” [7].

Громадських рада є постійно діючим колегіальним виборним консультативно-дорадчим органом, утвореним для забезпечення участі громадян в управлінні державними справами, здійснення громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади, налагодження ефективної взаємодії зазначених органів з громадськістю, врахування громадської думки під час формування та реалізації державної політики.

У своїй діяльності громадська рада керується Конституцією та законами України, указами Президента України і постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, а також “Положенням про громадську раду”, розробленим на основі цього Типового положення. Положення про громадську раду погоджується з органом виконавчої влади, при якому вона утворена, та схвалюється на її засіданні.

Основними завданнями громадської ради є:

- створення умов для реалізації громадянами конституційного права на участь в управлінні державними справами;
- здійснення громадського контролю за діяльністю органів виконавчої влади;
- сприяння врахуванню органом виконавчої влади громадської думки під час формування та реалізації державної політики.

Громадська рада відповідно до покладених на неї завдань:

– готує та подає органу виконавчої влади, при якому вона утворена, пропозиції до орієнтовного плану проведення консультацій з громадськістю, а також щодо проведення консультацій, не передбачених таким планом;

– готує та подає органу пропозиції щодо організації консультацій з громадськістю;

– подає органу обов'язкові для розгляду пропозиції щодо підготовки проектів нормативно-правових актів з питань формування та реалізації державної політики у відповідній сфері, удосконалення роботи органу;

– проводить відповідно до законодавства громадську експертизу та громадську антикорупційну експертизу проектів нормативно-правових актів;

– здійснює громадський контроль за врахуванням органом пропозицій та зауважень громадськості, а також дотриманням ним нормативно-правових актів, спрямованих на запобігання та протидію корупції;

– інформує в обов'язковому порядку громадськість про свою діяльність, прийняті рішення та їх виконання на офіційному веб-сайті органу та в інший прийнятний спосіб;

– збирає, узагальнює та подає органу інформацію про пропозиції громадських організацій щодо вирішення питань, які мають важливе суспільне значення;

– організовує публічні заходи для обговорення актуальних питань розвитку галузі чи адміністративно-територіальної одиниці;

– готує та оприлюднює щорічний звіт про свою діяльність.

Також, цим документом зазначено, що громадська рада має право:

– утворювати постійні та тимчасові робочі органи (правління, секретаріат, комітети, комісії, експертні групи тощо);

– залучати до роботи ради працівників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, представників вітчизняних та міжнародних експертних і наукових організацій, підприємств, установ та організацій (за згодою їх керівників), а також окремих фахівців;

– організовувати і проводити семінари, конференції, засідання за круглим столом та інші заходи;

– отримувати в установленому порядку від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для забезпечення діяльності ради;

– отримувати від органу проекти нормативно-правових актів з питань, що потребують проведення консультацій з громадськістю.

– мають право доступу в установленому порядку до приміщень, в яких розміщений орган.

До складу громадської ради можуть бути обрані представники громадських, релігійних, благодійних організацій, професійних спілок та їх об'єднань, творчих спілок, асоціацій, організацій роботодавців, недержавних засобів масової інформації та інших невідприємницьких товариств і установ, легалізованих відповідно до законодавства України.

На думку А.С. Крупника, перспектива подальшого розвитку громадського контролю в Україні значною мірою залежить від рівня поінформованості і готовності населення брати участь у цій формі суспільної діяльності.

Так, законодавство України не забезпечувало повною мірою право на доступ до інформації: непоодинокими були факти неправомірної відмови органів влади у наданні інформації через її віднесення до інформації з обмеженим доступом; незаконного застосування грифів “опублікуванню не підлягає”, “не для друку”, “для службового користування”; ігнорування інформаційних запитів; перешкоджання в отриманні громадянами локальних нормативно-правових актів; неналежного виконання органами влади вимоги оприлюднювати інформацію про свою діяльність тощо.

Важливим етапом процесу удосконалення національного законодавства в частині забезпечення реалізації механізму громадського контролю стало прийняття Закону України “Про доступ до публічної інформації” [2].

Переваги нового Закону України:

– чітко визначено поняття “відкритої інформації” та “інформації з обмеженим доступом”;

– встановлено максимально короткі терміни для надання відповідей на запити (5 днів, а в надзвичайних ситуаціях – 48 годин);

– передбачено безоплатність надання інформації; забезпечено захист інформаторів; встановлено відповідальність за ненадання відповідей на запити.

Контроль за здійсненням права на доступ до інформації покладено на Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Отже, даний закон сприяє реалізації принципу гласності, відкритості інформації, що походить від органів державної влади, що в свою чергу є необхідним для якісного та об'єктивного громадського контролю за їх діяльністю.

Що стосується процесу створення громадських рад в правоохоронних органах то він розпочався ще у 2005 році. Активізовано до цього процесу підійшло Міністерство внутрішніх справ України, де 27 грудня 2005 року була створена Громадська Рада МВС України з питань забезпечення прав людини. Особливістю ситуації в МВС України є те, що в ньому громадська рада за своєю суттю та змістом діяльності опікується проблемами забезпечення прав людини в діяльності органів внутрішніх справ.

Зокрема, напрями, які обрані в якості пріоритетних Громадською радою МВС України з питань дотримання прав людини є наступними: права громадян при затриманні, дізнанні та слідстві; дотримання прав під час виборів та виборчої кампанії; право на мирні зібрання; освіта в галузі прав людини; інститут видленої скарги; попередження домашнього насильства, жорстокого поводження з дітьми, торгівлі людьми, гендерна рівність в діяльності органів внутрішніх справ; нормативно-правове та науково-методичне забезпечення діяльності Ради; права мігрантів та біженців; повага на приватне життя; права неповнолітніх [5].

Громадська Рада МВС України з питань забезпечення прав людини поєднує в своїй діяльності представницьку та експертно-консультативну функцію, з

наголосом на другу, оскільки, відповідно до Положення, діяльність Громадської Ради з питань забезпечення прав людини має сприяти формуванню партнерських стосунків між міліцією та регіональними громадами; сприяти досягненню більш широкого залучення громадськості до проблем боротьби зі злочинністю та охорони громадського порядку; створити нові канали постійного інформування громадськості про найбільш гострі та болючі проблеми в діяльності органів внутрішніх справ регіону; сформуванню альтернативний механізм оцінки діяльності місцевої міліції за допомогою вивчення громадської думки; сприяти підтримці місцевою громадою діяльності міліції у регіоні.

Згідно Положення, Громадська рада є консультативно-дорадчим органом, який надає консультативно-методичну допомогу МВС України в реалізації завдань Міністерства щодо дотримання прав людини, а також здійснює громадський контроль за дотриманням прав людини. Однією з цілей створення Громадської ради є укріплення взаємодії з громадськими правозахисними організаціями [8].

Обмеження в роботі Громадської Ради накладаються законами України і дублюються в Положенні про діяльність Громадської Ради. Так, оперативні та мобілізаційні плани правоохоронних органів, оперативно-розпорядчі дії їх посадових осіб контролю з боку громадян та громадських організацій не підлягають.

Отже, створення та робота Громадської Ради з питань забезпечення прав людини є важливим виявом демократизації правоохоронних структур України, готовності їх до сприйняття принципів захисту прав людини. Тому, проблема дотримання прав та свобод громадян в Україні, особливо у правоохоронній діяльності є вельми актуальною. Так, наказом МВС України № 607 від 30.11.2010 скасовано наказ від 27.12.2005 № 1243, яким було затверджено Положення про Громадську раду при Міністерстві внутрішніх справ України з питань забезпечення прав людини. На початку 2011 року було затверджено новий склад ради та її положення.

Створення системи моніторингу дотримання прав людини в діяльності органів внутрішніх справ, важливою складовою якої є громадські ради, зумовлене необхідністю протидії порушенням прав людини з боку працівників міліції. Сьогодні незважаючи на низку кроків, здійснених МВС України задля ліквідації умов та чинників, які породжують порушення прав людини, така практика не викоренена.

Для реалізації конституційного права на участь громадян в управлінні державними справами, надання їм ширших можливостей для вільного користування інформацією, забезпечення принципів відкритості та прозорості в діяльності правоохоронних органів Президент України В.А.Ющенко підтримав пропозицію Служби безпеки України і своїм розпорядженням створив Громадську раду при СБУ. Цей дорадчий орган сприяє здійсненню цивільного контролю у сфері безпеки держави, інформування громадськості про діяльність СБУ, проведення консультацій та широкому обговоренню проектів найважливіших рішень, зміцненню довіри населення до цієї служби. До складу Громадської ради входять авторитетні політичні, громадські діячі, науковці, журналісти, незалежні експерти. Діяльність цієї Громадської ради сприяє зміцненню добрих стосунків між різними складовими сектору безпеки і оборони, державними інституціями та представниками громадянського суспільства.

Також, донедавна одним із дієвих механізмів демократичного цивільного контролю над Службою безпеки України був інститут Уповноваженого з питань контролю за діяльністю СБУ при Президентові України. Однак після реорганізації Адміністрації Президента України посада Уповноваженого була виведена з її складу.

Відповідно до Указу Президента України № 775/2010 від 16.07.2010 р. було деталізовано вимоги до претендента, а також внесено зміни до процедури призначення на цю посаду [10]. Втім, усунення Уповноваженого з посади заступника глави Адміністрації Президента України значно обмежило його контролюючу функцію та позбавило реальних важелів впливу на діяльність СБУ. Зараз у структурі Адміністрації Президента України відбувається реформування безпекового сектору, на стадії створення перебуває Головне управління з питань діяльності правоохоронних органів, якому, ймовірно, будуть частково передані функції та завдання колишнього Уповноваженого з питань контролю за діяльністю СБУ при Президентові України.

Останніми роками відповідно до Закону України "Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави" [3] при структурах сектору безпеки та оборони з метою здійснення цивільного контролю за їх діяльністю було створено громадські ради. Сьогодні такі ради діють при Службі безпеки України, Міністерстві внутрішніх справ України, Державній прикордонній службі України та Міністерстві оборони України (Громадської ради при Службі зовнішньої розвідки України не створено).

Як засвідчує практика, заснування громадських рад при складових сектору безпеки та оборони не привело до якісних змін у способі ухвалення та впровадження державної політики у безпековій сфері. Створюється певна ілюзія проведення консультацій силових структур із представниками неурядових організацій, але ступінь реального впливу громадських рад на процес вироблення та ухвалення відповідних рішень залишається вкрай низьким.

В розвитку та підвищенні ефективності демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони та удосконаленні діяльності громадських рад зацікавлені не тільки громадські організації, але й самі структури сектору безпеки і оборони.

Зокрема, аргументи на користь цього твердження є наступні:

1) громадська рада – це інструмент комунікації між громадськістю, політиками, незалежними експертами, правозахисниками, працівниками силових структур, тобто механізм отримання інформації з перших рук від населення про роботу безпекового сектору держави, можливість відпрацювання прозорих стосунків силовиків та населення;

2) через громадську раду здійснюються програми покращення іміджу структур сектору безпеки і оборони, довіри населення, тобто діяльність громадських рад є механізмом наближення цих структур та населення, механізмом роз'яснення завдань, проблем та досягнень силовиків;

3) через громадську раду може покращуватися співпраця із засобами масової інформації та громадськими організаціями;

4) через громадські ради можна захищати права співробітників структур сектору безпеки і оборони;

5) громадська рада – це також використання ресурсів громадськості (людських, матеріальних, технічних тощо) для службової діяльності структур сектору безпеки і оборони;

6) громадська рада – це також розподіл відповідальності за прийняття рішень, які стосуються роботи з населенням;

7) діяльність громадської ради стимулюватиме працівників силових відомств в дотриманні прав людини;

8) через громадську раду працівники силових структур можуть отримувати сучасні знання та інформацію, особливо в галузі прав людини, шляхом проведення тренінгів, семінарів тощо;

9) співпраця з громадськими радами – це участь в реформуванні структур сектору безпеки і оборони та здійснення процесів демократизації правоохоронної діяльності;

10) громадські ради – це інструмент формування та підвищення правової культури населення.

На нашу думку, дотримання принципів демократичності та прозорості в діяльності громадських рад при складових сектору безпеки і оборони вимагає відпрацювання та впровадження у життя певних механізмів та інструментів їх реалізації, зокрема: висвітлення роботи громадських рад в засобах масової інформації; підготовка щорічних (або піврічних) звітів про роботу громадської ради; проведення круглих столів та зустрічей з громадськими організаціями, які займаються питаннями дотримання прав людини, але не є членами громадських рад; проведення прес-конференцій з питань діяльності громадських рад; організація роботи інтернет-сторінки громадських рад [6].

Ефективному функціонуванню громадських рад при складових сектору безпеки і оборони заважають певні проблеми, пов'язані головним чином з:

– відсутністю чіткої координації їх діяльності, і не досить чітким розумінням ідеології та функцій громадських рад з боку як правозахисної спільноти, так і керівництва силових структур держави;

– відсутністю механізму взаємодії громадської ради при структурах сектору безпеки і оборони України з обласними громадськими радами;

– залежністю роботи громадських рад від волі керівництва силових відомств, що зводить до формалізму їх роль, як ефективного інструменту громадського контролю.

Вирішити окреслені проблеми можливо шляхом запровадження єдиної системи громадського контролю за діяльністю сектору безпеки і оборони який би поєднував ініціативи громадських організацій та силових структур держави.

Для забезпечення ефективного функціонування системи громадських рад при складових сектору безпеки і оборони вважаємо за доцільним здійснення наступних заходів:

– навчання членів регіональних громадських рад єдиним стандартом та формам співпраці громадськості та правоохоронних органів;

– визначення Національної стратегії функціонування громадських рад;

– узагальнення рішень громадських рад;

– моніторинг діяльності громадських рад;

– розробка рекомендацій щодо оптимізації роботи громадських рад.

– розробка стандартів роботи громадських рад у вигляді громадських приймалень (розробка положення, основних напрямків роботи), мобільних груп (створення механізму взаємодії та реалізації результатів діяльності мобільних груп через систему громадських рад), незалежного вивчення громадської думки щодо оцінки населенням діяльності міліції.

Необхідно пам'ятати, що проблема порушення прав людини не є внутрішньою проблемою діяльності силових структур держави. Якими б рішучими не були спроби керівництва силових структур викоринити незаконне насильство в діяльності правоохоронних органів, ця проблема навряд чи може бути вирішена без формування в громадській думці одностайного неприйняття та вкрай негативної оцінки таких методів розкриття та розслідування злочинів, без поєднання зусиль населення та тих працівників силових структур, які насправді бажать очистити свої ради і покращити роботу силовиків, у наглядових радах, громадських комітетів тощо.

Висновок. З огляду на викладене вище можна вважати, що Громадські ради при складових сектору безпеки і оборони України – це основний правовий засіб громадського контролю над сектором безпеки і оборони, який є постійно діючим колегіальним консультативно-дорадчим органом при профільних і загальної компетенції органах державної влади, що безпосередньо залучаються до виконання завдань щодо захисту національних інтересів у безпековій та оборонній сферах, утвореними для забезпечення участі громадян в управлінні державними справами у сфері безпеки і оборони, з метою представництва інституцій громадського суспільства та врахування їх інтересів у діяльності цих органів, підвищення дієвості демократичного цивільного контролю за діяльністю складових сектору безпеки і оборони, забезпечення національної безпеки держави, ефективного відстоювання її національних інтересів у сфері безпеки і оборони.

Основним стимулом для підвищення уваги органів влади до Громадської ради при складових сектору безпеки і оборони України є реалізація курсу України на відкритість та прозорість у діяльності органів державної влади щодо її політики у сферах безпеки і оборони, соціальну спрямованість державно-управлінських рішень з попередження й недопущення порушень конституційних прав і свобод людини та громадянина, захист їхніх законних інтересів.

Таким чином, науковий аналіз сучасного стану організації та функціонування громадських рад при структурах сектору безпеки та оборони в Україні дає нам підстави стверджувати, що цей правовий засіб громадського контролю над сектором безпеки та оборони, який потребує негайного та суттєвого удосконалення.

Перспективи подальших розвідок даної проблеми є організація громадського контролю за діяльністю спеціальних служб, закритий характер функціонування яких потребує запровадження відповідних механізмів спостереження та прийняття рішень.

Література.

1. Енциклопедичний словник з державного управління. За ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трошинського, Ю.П. Сурміна. — К.: НАДУ, 2010. — 820с.
2. Закон України “Про доступ до публічної інформації” від 13.01.2011 р. № 2939-VI.
3. Закон України “Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами дежави” від 19.06.2003 № 975-IV // . – Відом. Верховної Ради України 2003 № 46 – Ст. 366.
4. Крупник А.С. Громадські ради: зайвий тягар чи опора владі? // Режим доступу. – http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tpdp/2008-4/R_2/09kashov.pdf.
5. Наказ МВС України № 1243 від 27.12.2005//Про Громадську раду при Міністерстві внутрішніх справ України з питань забезпечення прав людини. (скасаво наказом МВС України № 607 від 30.11.2010)
6. Організаційно-правові засади роботи громадських рад з питань забезпечення прав людини в діяльності ОВС України. Науково-практичний посібник. – Левченко К.Б., Мартиненко О.А., Белоусов Ю.Л. та інші. - Харків, “Права людини”, 2007. - 264 с.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 “Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики”(Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ N 1109 (1109-2011-п) від 20.10.2011).
8. Положення про уповноважених за напрямками роботи Громадської Ради при МВС України з питань забезпечення прав людини.
9. Указ Президента України від 08.06.2012 року № 389/2012 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 8 червня 2012 року “Про нову редакцію Стратегії національної безпеки України” [Електронний ресурс] -Режим доступу: <http://www.rnbo.gov.ua/documents/303.html>
10. Указ Президента України № 775/2010 “Про внесення змін до деяких указів Президента України” від 16.07.2010 р.

References.

1. Kovbasiuk, Y.V. Troshchinsky, V.P. Surmin, J.P. (2010), [Encyclopedic Dictionary of the government], Kyiv, Ukraine.
2. The Law of Ukraine “On access to public information”, (13.01.2011), № 2939-VI.
3. The law of Ukraine “On democratic civilian control over the Military organization and law enforcement agencies of the state”, (19.06.2003), № 975-IV.
4. Krupnik, A.S. “Community Councils: unnecessary burden or reliance power?”, [Electronic resource] – Access: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/tpdp/2008-4/R_2/09kashov.pdf.
5. Order of the Ministry of Interior of Ukraine, (27.12.2005), № 1243, “About the Public Council under the Ministry of Internal Affairs of Ukraine on Human Rights”. (reversed order of MIA of Ukraine № 607 from 30.11.2010)
6. Levchenko, K.B. Martinenko, A.A. and Belousov, Y.L. (2007), [The organizational principles of community councils on human rights in the internal affairs of Ukraine], Human rights, Kharkiv, Ukraine.
7. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, (3.11.2010), № 996 “About ensuring public participation in formation and implementation of state policy” (With amendments introduced in accordance with Decree of Cabinet of Ministers N 1109 (1109-2011-p) of 20.10.2011).
8. Position about the representatives of the directions of the work of the Public Council under the Ministry of internal Affairs of Ukraine on human rights.
9. Decree of the President of Ukraine (08.06.2012), № 389/2012, “About Nova редакцію Стратегії національної безпеки України” [Електронний ресурс] – access: <http://www.rnbo.gov.ua/documents/303.html>.
10. Decree of the President of Ukraine (16.07.2010) № 775/2010 “On amendments to some decrees of the President of Ukraine”.

Стаття надійшла до редакції 19.09.2013р.

ТОВ “ДКС Центр”